

GREŠKA NA STRANICI 1032.

(O prevođenju *Beskrajne lakrdije* na njemački jezik)

„Granice mog jezika jesu granice mog svijeta“, Ulrih Blumenbah navodi Vitgenštajna u članku napisanom za *Frankfurter Allgemeine Zeitung*, u kom opisuje izazove i podsticaje tokom šest godina prevođenja *Beskrajne lakrdije* (*Infinite Jest*) Dejvida Fostera Volasa na njemački jezik (*Undendlicher Spass*) – što je uradio bez ikakvog doprinosa od strane autora, koji je odbio da s njim razgovara.

Prošlog ljeta Blumenbah je najzad obrao plodove svog truda kad je roman objavljen u Njemačkoj, praćen velikim kritičkim i komercijalnim uspjehom, a njemu su dodijeljene nagrade „Hieronymus-Ring“ za izvanredan doprinos književnom prevodilaštvu, kao i „Ledig-Rowohlt“.

Beskrajna lakrdija postavlja pred prevodioca posebne probleme: obiman tekst, stranice prožete akronimima i referencama na američku pop-kulturu, kao i dijalektima, likovima sa svojstvenim govornim stilom, i vokabular koji obuhvata registre od književnog do kolokvijalnog i od tehničkog do ezoteričnog. „Naravno, to je veoma složen problem: kako bi Frankokanađanin koji veoma loše govori engleski trebalo da zvuči u njemačkom prevodu?“, pita Blumenbah o jednom posebno trnovitom problemu u intervjuu za *Publishing Perspectives*.

Ali na kraju krajeva, upravo je zahvaljujući tim izazovima nastavio posvećeno raditi: „U pitanju je knjiga s obiljem likova i glasova. Kad god okrenete stranicu naiđete na nešto potpuno novo. To mi nije smetalo niti me je usporavalo, već mi je omogućavalo da nastavljam, jer bio sam stalno radoznao.“

Izazovu je doprinomio i osjećaj izolovanosti: Blumenbahov redaktor počeo je raditi na romanu tek u drugoj polovini 2008, nakon što ga je Blumenbah prevodio već pet godina. „Prevodio sam zapravo u gluvoj sobi. Nije bilo nikakvog odjeka. Nisam dobijao nikakvu reakciju na ono što sam radio“, rekao je. Srećom, Blumenbah je sa svojim redaktorom dijelio estetsku viziju o tome kako bi *Beskrajna lakrdija* trebalo da zvuči na njemačkom, i dugo očekivani komentari ticali su se uglavnom detalja.

Blumenbah je na kraju dobio više komentara nego što prevodioci po običaju ikad dobiju, zahvaljujući blogu *100 Tage Unendlicher Spass* (*100 Dana Beskrajne lakrdije*), koji je kreirao njemački izdavač romana, *Kiepenheuer & Witsch*, na kom su brojni pisci i mislioci, uključujući Blumenbaha, ostavljali komentare o knjizi od avgusta do početka decembra 2009. *100 Tage Unendlicher Spass* je Blumenbahu pružio priliku da odgovori na komentare čitalaca u objavama na blogu.

U jednom od mnoštva sličnih primjera, korisnik bloga Ronald Bergner, komentarišući 18. novembra Blumenbahov post od 15. novembra, piše: „Primijetio sam jednu grešku: na

str. 1032, 'Dieses Vorgehen bergte Risiken [...] Mislite li na prošlo vrijeme glagola 'bergen' ili nešto drugo?' Blumenbah samo dan kasnije odgovara: „Glede prividne greške na str. 1032: Volas dopušta pripovjedaču da preuzme govor lika na koga se odnosi (u ovom slučaju radi se o „Ubicama u kolicima“), prema tome na str. 1032. javlja se pofrancuzeni njemački koji inače dovodimo u vezu sa Maraom. Volas ne karakteriše Frankokanađane nepravilnim izgovorom, na osnovu kojeg poznajemo Francuze u vicevima i komedijama, već veoma precizno omašenim oblicima glagola, terminima i frazama...“, i dalje navodi nekoliko primjera.

Rezultat Blumenbahove pristupačnosti i predanosti s kojom odgovara jeste izvanredan nivo odgovornosti za sopstveni prevod. Sve u svemu, iskustvo je za njega bilo pozitivno: „Obično sam mogao objasniti, ili sam pokušao objasniti, stvari na blogu, i mislim da su ljudi reagovali sasvim razumno... Svidjeli su mi se neposredni komentari jer su mi pokazali da ljudi zapravo imaju oko za jezik na kom je *Unendlicher Spass* napisan.“

Ma koliko neposredni ili razvučeni ili oštroomni bili komentari čitalaca, oni ne mogu zamijeniti komunikaciju sa Volasom, koju Blumenbah nije mogao da uspostavi. „Još čekam da vidim što će akademici, što će oni koji proučavaju književnost, reći o prevodu... Imali smo opsežne i veoma pronicljive recenzije u Njemačkoj; ali ne, čak ni one ne mogu da zamijene ili nadomjestite Volasove komentare. Stvarno bih volio da sam mogao čuti što bi on imao da kaže o knjizi“, rekao je.

Blumenbah takođe planira da prevede *Blijedog kralja* (*The Pale King*), Volasov posmrtni roman koji će objaviti *Little, Brown and Company* u aprilu 2011. Blumenbah, koji je zasad vidio samo isječke široko dostupne u *Njujorkeru*, nadao se da će početi sa prevodom ove godine, ali do tada rukopis neće biti dostupan jer je izdavač odložio objavu knjige.

U međuvremenu, Blumenbah prevodi „izvorni svitak“ Keruakovog *Na putu* za *Rovolt Verlag*, i pritom otkriva nove aspekte romana: „O, veoma je zabavno... On je veliki bard američkog pejzaža. On je pejzaž opjevao *rapsodijski*.“

2010.

(S engleskog prevela **Marija Bergam**)